

Študijné materiály GPP

1. Zelené verejné obstarávanie (GPP) – Úvod

Študijné materiály GPP

Modul 1:
Úvod

Modul 4: Hodnotenie
potrieb

Modul 2: Strategické
aspekty GPP

Modul 5: Obehové
obstarávanie

Modul 3: Právne
aspekty GPP

Modul 6: Zapojenie
trhu

Modul 7: Prevádzkový
(Kľúčové sektory GPP)

Prečo obstarávanie?

Verejné obstarávanie je **mocnou trhovou silou**

Verejné orgány EÚ
ročne míňajú **1,8 bilióna EUR**
(14% HDP EÚ)

GPP plánuje túto silu využiť na posunutie trhu smerom k viac udržateľnému tovaru a službám

Prečo obstarávanie?

Verejné orgány platia za širokú škálu tovarov
a služieb

Počítače

Obnova budov

Stravovacie služby

Výstavba ciest

Kancelárske potreby

Vozidlá

Elektrina

Služby verejnej dopravy

Upratovacie služby

Nábytok

Trhový podiel verejného sektoru je zvyčajne 5 až 15%
- niekedy oveľa vyšší

Dopady obstarávania

Každý jeden výrobok má **naprieč celým svojim životným cyklom** širokú škálu environmentálnych dopadov

Dodávateľský reťazec	<ul style="list-style-type: none">• Spotreba surovín• Spotreba energie/vody, emisie a (toxický) odpad z priemyselného spracovania a prepravy
Použitie	<ul style="list-style-type: none">• Spotreba energie/vody• Vznik odpadu a emisií• Používanie spotrebného materiálu (napr. papier, atrament)
Zneškodnenie	<ul style="list-style-type: none">• Vznik odpadu• Toxické emisie• Potenciálne nové suroviny

Dopady: Klimatické zmeny/Emisie CO2

Dopady našich nákupov:

Elektrická energia využívaná na prevádzku našich budov a vybavenia

Palivo spotrebované našimi vozidlami alebo využívané na ohrev našich budov

Emisie z **priemyselných procesov** a **prepravy** naprieč dodávacími reťazcami

Ako môže GPP pomôcť?

Vyžaduje **vysoké štandardy energetickej efektivity** pre budovy a výroby

Nákup **zelenej elektrickej energie**

Prechod na **vozidlá s nulovými emisiami**

(a vyzývanie dodávateľov, aby ich začali tiež využívať)

Dopady: Kvalita vody a vzduchu

Dopady našich nákupov:

Znečistenie z **vozidiel** verejného sektora, prevádzka našich služieb alebo dodávanie našich výrobkov

Používanie **chemických výrobkov** (napr. na čistenie) obsahujúcich toxické látky

Používanie pesticídov a hnojiva na chemickej báze

Ako môže GPP pomôcť?

Prechod na **vozidlá s nulovými emisiami**
(a vyzývanie dodávateľov, aby ich začali tiež využívať)

Požiadavka, aby upratovacie služby využívali **výrobky označené environmentálnou značkou EÚ**

Špecifikovanie **organických** podmienok v jedálnych a stravovacích zmluvách

Dopady: Využitie odpadu a zdrojov

Dopady našich nákupov:

Zneškodňovanie **elektronických výrobkov**
po skončení životnosti

Odpadový **stavebný a demolačný** materiál

Balenie využívané pri preprave tovarov

Ako môže GPP pomôcť?

Podporuje riešenia **obehového hospodárstva**

Vyžaduje **predĺženú životnosť výrobkov** a
garanciu náhradných dielov

Vyžaduje **obmedzené** využívanie balení alebo
opätovne využiteľné balenia

Podporuje využívanie **recyklovaných** stavebných
materiálov

Dopady

Obstarávanie môže zohrať dôležitú úlohu pri plnení
environmentálnych politických cieľov

....ALEBO....

....môže byť **súčasťou problému**

Zelené verejné obstarávanie

GPP je ... *“proces, pomocou ktorého sa verejné orgány snažia získať tovary, služby a práce so zníženým environmentálnym vplyvom v celom životnom cykle v porovnaní s tovarmi, službami a prácami s rovnakou primárnou funkciou”*

GPP môže mať vplyv na životné prostredie:

- **Priamo** – vďaka lepšiemu environmentálnemu výkonu zakúpených tovarov, služieb a prác
- **Nepriamo** – vďaka využitiu trhovej páky na podnietenie investícií do čistejších produktov a služieb zo strany spoločností

Politika GPP EÚ a Regulačný rámec

Oznámenie EK (2017): Za fungujúce a prínosné verejné obstarávanie v Európe – medzi hlavné priority patria:

- Zabezpečenie širšieho využitia inovatívneho, zeleného a spoločenského obstarávania
- Zvyšovanie profesionality verejných nákupcov

Revidované Smernice o verejnom obstarávaní (2014)

– hlavným cieľom je uľahčiť a zabezpečiť väčšie začlenenie spoločných spoločenských cieľov v procese obstarávania.

GPP v praxi: Mníchov (2017)

Organické a nutrične vyvážené jedlo v školách

- Stravovacie zmluvy pre 300 zariadení (490 000 študentov)
- Aspoň 50% organické potraviny (90-100% pre mäsové výrobky a 100% pre vajcia)
- Ryby z certifikovaných udržateľných zdrojov
- Zmluva udelená 40% na základe ceny, 50% na základe rozmanitosti a chuti, 10% na základe iných spoločenských a environmentálnych faktorov

Prípadová štúdia

GPP v praxi: Wageningen (2016)

Obehové obstarávanie nábytku

- Prístup obehového obstarávania k rekonštrukcii radnice
- Nábytok musí mať vyznačené zloženie, pôvod všetkých materiálov a ako budú znovu využité po vypršaní životnosti výrobku (súčasť holandského programu ReNtry)
- Žiadne toxické materiály a žiadne dočasné balenie
- Výsledné ceny neboli vyššie než obvykle

Prípadová štúdia

GPP v praxi: Vaasa (2014)

Zhodnocovanie bioplynu na pohon verejnej dopravy

- Mesto Vaasa chce byť klimaticky neutrálne do roku 2035
- Zakúpených 12 nových autobusov poháňaných bioplynom, spolu so službami údržby
- Bioplyn generovaný miestnou spoločnosťou odpadového hospodárstva zo splaškov
- Náklady oproti dieselovým autobusom o 15% vyššie – ale náklady na pohonné hmoty ostávajú v miestnej ekonomike

Obrázok: Mesto Vaasa

Prípadová štúdia

Ďalšie usmernenie a podpora

Zelené nakupovanie (3. vydanie, 2016)

Kritériá GPP EÚ

Príklady dobrej praxe

GPP Helpdesk

Pre ďalšiu podporu ohľadom GPP, kontaktujte bezplatnú GPP pomoc EÚ alebo GPP pomoc SK prostredníctvom formuláru GPP Helpdesk

[Helpdesk](#)

Študijné materiály pre Európsku Komisiu zostavili ICLEI – Miestne samosprávy za udržateľnosť

Autor Modulov: ICLEI – Miestne samosprávy za udržateľnosť

Vlastník, Editor: Európska Komisia, GR pre životné prostredie, 2019

Fotografie: S povolením Pixabay.com pod Creative Commons CCO

Upozornenie: Tieto študijné materiály sú orientačné dokumenty služieb Komisie a nemožno ich považovať za akokoľvek záväzné pre túto inštitúciu. Ani Európska komisia ani žiadna osoba konajúca v mene komisie nenesie zodpovednosť za prípadné využitie informácií obsiahnutých v tomto dokumente.